

N:o 3/1945.

LAGUTSKOTTETS betänkande N:o 3/1945 med anledning av landskapsnämndens framställning till Ålands landsting med förslag till ändring av landskapslagen om kommunallag för landskommunerna i landskapet Åland, utfärdad den 21 augusti 1930.

Med anledning av förenämnda framställning, varöver landstinget inbegärt lagutskottets utlåtande, får utskottet vördsammast framhålla följande:

Med hänsyn till resultatet av landskapsnämndens utredning om möjligheterna att i av vicetalmannen Herman Mattsson berört avseende effektivisera kommunalbeskattning av inkomst från betesmark och bostadsförmåner synes landstinget icke kunna göra annat än lämna hans petition utan avseende.

Paragraf 10 har av landskapsnämnden avfattats i närmaste överensstämmelse med motsvarande paragraf i rikets lag, sådan denna lyder i lagen den 1 december 1944. Mot förslaget har utskottet ingenting att anmärka.

Av landskapsnämndens motivering framgår att förslaget om grundandet av skatteutjämningsfonder i landskommunerna i allmänhet icke omfattats med större intresse. Dock innebär ju möjligheten att grunda sådana fonder ett påtagligt framsteg. I anseende därtill och då inrättande av skatteutjämningsfond icke är obligatoriskt, utan kommunerna i mån av behov äro i tillfälle att utnyttja möjligheten eller lämna densamma obeaktad, har utskottet omfattat framställningen också i denna del.

Beträffande § 121 inställer sig först frågan om ordningen för beviljandet av barnavdraget och grundavdraget, och det kan icke förnekas att frågan i anseende till förhållandena på landsbygden är av större betydelse för det praktiska beskattningsresultatet än i Mariehamn. Detta med hänsyn till att inkomstbeskattningen på landsbygden till stor del rör sig om beskattning av naturainkomster. Under förutsättning likväl att kommunalfullmäktige förbehålles möjligast vidsträckt prövningsrätt inom rymliga latituder för minimi- och maximiavdragen och att grunden för beräkningen av det skattefria avdraget - grundavdraget - icke höjes i oproportionerlig grad i förhållande till nu medgivna avdrag, har utskottet likväl kunnat omfatta sådan reformering av beskattningssystemet, att barnavdraget beräknas först och därefter grundavdraget.

Åldersgränsen föreslår utskottet att bibehålles vid femton år med hänsyn till landsbygdens förhållanden, under det att avdrag borde medgivas även för det äldsta barnet. Med tanke på fullmäktiges prövningsmöjligheter borde

minimigränsen för barnavdraget icke utsättas högre än ettusen mark, under det att övre gränsen kan bibehållas vid föreslagna fyrtusen mark.

Den övre gränsen för grundavdraget vill utskottet med hänsyn till samma syftenål icke ställa högre än 18.000 mark, ty ställes gränsen vid 24.000 mark, som landskapsnämnden föreslår, så kommer ett oproportionerligt stort antal skattebetalare att komma i åtnjutande av skattelättnader, skattebetalare för vilka kommunalskattens erläggande i allmänhet icke erbjuder några svårigheter. Grundavdragets lägre gräns, nu mk 6.000:-, föreslås till mk 9.000:- och det procentuella avdraget till minst 2.000 mark och högst 4.000 mark i enlighet med fullmäktiges beslut och den skatt, som texten i utskottets förslag utvisar.

Vad beträffar mom. 1 i § 121 har utskottet upprepat sitt förslag av år 1943 och infört ett förtydligande i texten, vilket utan möjlighet till missförstånd klargör, att för barn, som självt har inkomst, avdrag må göras endast till den del inkomsten understiger det av fullmäktige fastställda beloppet. Stadgandet har nämligen i nu föreslagen ordalydelse missförstått därhän, att fullt barnavdrag skall medgivas i alla de fall, då barnets egen inkomst icke fullt täcker barnavdraget.

Hänvisningen i mom. 2 till den ändrade landskapslagen av den 30 juni 1943 är onödig och för texten betungande, ty det synes utan vidare vara klart, att en i lagtexten förekommande hänvisning till annat lagrum i samma lag avser gällande lag.

Mot sista momentet i § 121 har utskottet givetvis ingenting att anmärka då principen framgår redan av den gällande lagstiftningen. Emellertid hänförs för sig detta stadgande endast till själva beskattningsförfarandet och omständigheter, som äro kända för taxeringsnämnden under pågående beskattning men för det fall att skattskyldig avlidit efter det beskattningen slutför innehåller kommunallagen intet stadgande. Då dödsbo likväl efter omständigheterna bör kunna befrias från erläggande av redan åsatt skatt eller erhålla skälig skattelättnad, utan att medellöshet i utskottets mening behöver vara förhanden, har utskottet beaktat denna brist och beslutat föreslå ett tilläggsmoment, i stöd av vilket fullmäktige på anhållan kunna bevilja sådan lättnad.

Vad slutligen lagens ingress beträffar har utskottet föreslagit en redaktionell ändring.

Hänvisande till ovensagda får utskottet vördsammast föreslå,

att landstinget ville antaga nedanstående

L a n d s k a p s l a g

angående ändring av landskapslagen om kommunallag för landskommunerna i landskapet Åland, utfärdad den 21 augusti 1930.

I enlighet med ålands landstings beslut skola §§ 10, 74 och 121 i landskapslagen den 21 augusti 1930 om kommunallag för landskommunerna i landskapet Åland (uteslutning) erhålla följande ändrade lydelse:

§ 10.

Valbar till fullmäktig och övriga kommunala förtroendeuppdrag, för såvitt angående dem icke är särskilt stadgat, är envar i kommunen bosatt person, som är berättigad att deltaga i val av fullmäktige.

Till revisor kan dock utses även i annan kommun bosatt medborgare i republiken Finland, såframt han därtill samtycker.

Förverkar till kommunalt förtroendeuppdrag vald person sin valbarhet, upphör hans uppdrag.

§ 74.

Utgifts- och inkomstförslagen böra vara så tidigt uppgjorda, att desamma vid kommunalfullmäktiges sammanträde i november eller december månader, varom stadgas i § 18, kunna till granskning framläggas. Sedan denna försiggått, samt frågor om nya utgifter, vilka i förslagen förekomma, blivit avgjorda, skola dessa jämte kommunalfullmäktiges beslut överlämnas till kommunalnämnden, som har att i förslagen införa av fullmäktige beslutna ändringar och tillägg ävensom att ofördröjligen på grund av den granskade taxeringslängden samt de sålunda fastställda utgifts- och inkomstförslagen upprätta debiterings- och uppbördslängd. Vad av kommunalfullmäktige beviljats att under det nästföljande året uppbäras skall såsom det löpande årets kommunalutskylder påföras alla dem, som anses skyldiga att för det året utgöra kommunalskatt, sålunda, att hela utgiftsbeloppet varder jämnt fördelat på alla i kommunen uttaxerade skattören.

Finnes i kommun skatteutjämningsfond, för vilken kommunalfullmäktige antagit stadgar, innefattande föreskrifter angående fondens ändamål och förkovrande samt dess användning och förvaltning i övrigt, kunna fullmäktige antingen i samband med handläggningen av utgifts- och inkomstförslaget eller senare, innan det belopp, som skall uppbäras per skattöre, fastställts, i stadgad ordning och med iakttagande av fondens stadgar besluta om förhöjning av det belopp, som skall uttagas genom beskattning i syfte att öka skatteutjämnings-

fonden, eller om sänkning av detta belopp genom anlåtande av sagda fonds tillgångar.

Det belopp, som enligt sagda fördelning skall uppbäras per skattöre, kan av kommunalnämnden höjas med högst femtio penni.

§ 121.

Från skattskyldig persons inkomst skall, i enlighet med vad kommunalfullmäktige för den taxering, som varje år skall förrättas, besluta, avdragas minst ettusen och högst fyratusen mark för varje barn eller adoptivbarn, som han på grund av sin försörjningsplikt under skatteåret försörjt och som före skatteårets ingång icke fyllt femton år. Då hustru skilt beskattats, må avdraget göras endast från den makes inkomst, vilken ensam eller huvudsaken försörjt barnet. För barn, som självt har inkomst, må avdrag göras till den del sagda inkomst understigit det av kommunalfullmäktige fastställda beloppet.

Överstiger skattskyldig persons och hans makes sammanlagda inkomst efter i §§ 110, 111 och 112 (uteslutning) nämnda avdrag jämte i föregående moment stadgat barnavdrag icke adertontusen mark, må därifrån göras ytterligare följande avdrag:

Då inkomsten icke överstiger niotusen mark, minst tvåusen och högst fyratusen mark, i enlighet med vad kommunalfullmäktige för den varje år skeende taxeringen besluta, samt, då inkomsten överstiger 9.000, men icke 10.000 mark, 9/10 av det fastställda avdraget,

"	10.000,	"	"	11.000	"	8/10	"	"	"	"
"	11.000	"	"	12.000	"	7/10	"	"	"	"
"	12.000	"	"	13.000	"	6/10	"	"	"	"
"	13.000	"	"	14.000	"	5/10	"	"	"	"
"	14.000	"	"	15.000	"	4/10	"	"	"	"
"	15.000	"	"	16.000	"	3/10	"	"	"	"
"	16.000	"	"	17.000	"	2/10	"	"	"	"
"	17.000	"	"	18.000	"	1/10	"	"	"	"

Då äkta makar skola skilt beskattas, skall grundavdraget fastställas på grund av deras sammanlagda inkomst och avdraget göras från den makes inkomst, som haft den större inkomsten.

Har skattskyldig persons skattebetalningsförmåga genom underhåll av närstående anförvanter eller till följd av egen eller närstående persons sjukdom, olycka eller annan sådan orsak väsentligen nedsatts kan från inkomsten, där

denna efter förenämnda avdrag icke överstiger tjugofemtusen mark, avdragas högst tiotusen mark. Från avliden persons inkomst kan efter prövning avdrag göras eller hans dödsbo helt och hållet befrias från skatt, därest han efterlämnat änka, oförsörjda barn eller andra arvingar, vilka varit beroende av honom för sin försörjning.

Har skattskyldig avlidit efter det beskattningen verkställts, kunna fullmäktige, om den avlidne efterlämnat änka, oförsörjda barn eller andra arvingar, vilka för sin utkomst varit beroende av hans förvärv och omständigheterna äro särdeles ömmande, på ansökning efter prövning medgiva delvis eller fullständig befrielse från skattens erläggande.

Mariehamn den 20 februari 1945.

På lagutskottets vägnar:

T. Brenning

Carl Johansson

Närvarande i utskottet: Tor Brenning, ordförande, Hugo Johansson, Arthur Larson, Jonatan Sjöblom och Herman Mattsson.